

CURS DE PEDAGOGIE

Conf. dr. **Adriana Nicu**

Nivelul I

- Introducere în pedagogie**
 - Teoria și metodologia curriculum-ului**
 - Teoria și metodologia instruirii**
 - Teoria și metodologia evaluării**
-

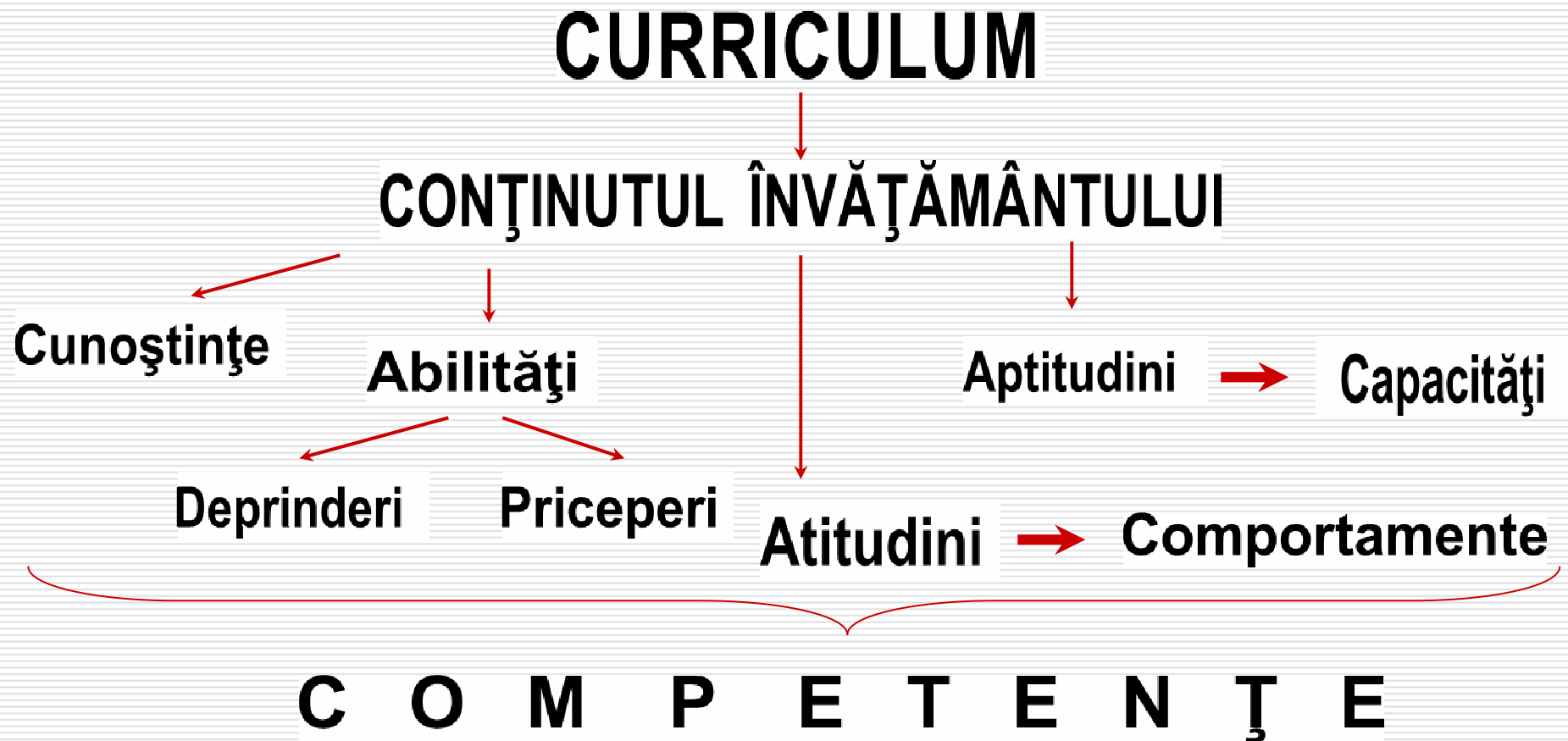
Conținutul învățământului

- Conceptul de conținut al învățământului
 - Relația curriculum – conținut al învățământului și componentele conținutului învățământului
 - Criterii de selecție și surse de alimentare a conținutului învățământului
 - Documente curriculare
 - Modalități de organizare a conținutului învățământului
-

Definiția conținutului învățământului

- Ansamblul valorilor specifice și dominante într-o societate, selectate din ceea ce a creat mai valoros umanitatea, structurate în **cunoștințe** care duc la formarea unor **deprinderi și priceperi, capacități, modele de acțiune și trăiri afective**, în conformitate cu cerințele actuale și de perspectivă ale societății.
-

Relația curriculum - conținut al învățământului și componentele acestuia

Criteria de selecție și surse de alimentare a conținutului învățământului

□ Criteria de selecție

- *filosofice* - presupun concordanța dintre conținutul învățământului și cultură, artă, valorile societății;
 - *logico-științifice* (epistemologice) - structurează conținutul învățământului în funcție de logica științei și de logica didactică, asigurată printr-o serie de prelucrări metodologice, care îl fac utilizabil în contexte didactice;
 - *psihopedagogice* - presupun selectarea, prelucrarea și adaptarea conținutului învățământului la particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, la experiența cognitivă și motivația lor pentru învățare.
-

Criteria de selecție și surse de alimentare a conținutului învățământului

□ Surse de alimentare a conținutului învățământului:

- Surse principale - cunoașterea ca proces și ca produs, activitatea productivă, cultura și relațiile interpersonale.**
 - Surse secundare - problematica lumii contemporane și evoluția social-politică, rezultatele cercetării științifice.**
-

Produsele/documente curriculare

Produse curriculare principale:

- planurile-cadru de învățământ
- programa școlară
- manualul școlar

Produse curriculare auxiliare: auxiliare curriculare, ghiduri metodice pentru cadrele didactice, materialele didactice de suport/ajutatoare, norme metodologice, îndrumătoare pentru elevi, caiete de activitate independenta pentru elevi, soft-uri educationale, seturi multimedia, pachete de învățare

Produsele/documente curriculare

- **Produse curriculare specifice activității de proiectare didactică (elaborate de către cadrul didactic):**
 - planificarea calendaristică (semestrială și anuală)
 - proiectele unităților de învățare
 - proiectele de lecție/activitate didactică
-

Documente curriculare principale

- Planurile-cadru de învățământ
 - Programa școlară
 - Manualul școlar
-

Planurile-cadru de învățământ

- Documente curriculare oficiale, elaborate la nivel central (M.E.C.), cu rolul de a orienta procesul instructiv-educativ desfășurat în instituții specializate, pe nivele de școlaritate și pe profile.
 - Planurile-cadru de învățământ cuprind:
 - obiectele de învățământ grupate pe arii curriculare;
 - succesiunea acestora pe perioada școlarității;
 - repartizarea orară a activităților instructiv-educative pe ani școlari, semestre și săptămâni.
-

Programa școlară

- Document curricular oficial care cuprinde oferta educațională a unei discipline pentru un parcurs școlar determinat.
 - Din septembrie 2009 programele școlare au fost elaborată din perspectiva trecerii de la modelul de **proiectare curriculară centrat pe obiective** (obiective cadru și obiective de referință) – elaborat și implementat în sistemul românesc de învățământ la mijlocul anilor 90 – la **modelul centrat pe competențe**.
-

Programa școlară

- Programele școlare pentru clasele I - IV au rămas structurate pe obiective și cuprind:
 - nota de prezentare a disciplinei
 - obiectivele-cadru
 - obiectivele de referință
 - conținuturile învățării
 - exemplele de activități de învățare
 - standarde de performanță
-

Programa școlară

Argumente pentru structurarea programelor școlare pe modelul centrării pe COMPETENȚE:

- realizarea unei structuri coerente și unitare a concepției programelor școlare la nivelul ciclurilor de învățământ gimnazial și liceal;
 - asigurarea calității educației și compatibilizarea cu standardele europene prin formarea domeniilor de **competențe-cheie**, indispensabile vieții active într-o societate a cunoașterii specifică secolului XXI.
-

Programa școlară

- Programele școlare pentru clasele V-XII cuprind:
 - nota de prezentare a disciplinei
 - competențele generale
 - competențele specifice
 - conținuturi
 - valori și atitudini
 - sugestii metodologice
-

Programa școlară – competențe-cheie

- **Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți conturează, pentru absolvenții învățământului obligatoriu, un „profil de formare european” structurat pe opt domenii de competență cheie:**
 - **Comunicare în limba maternă**
 - **Comunicare în limbi străine**
 - **Competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologii**
 - **Competența digitală**
 - **A învăța să înveți**
 - **Inițiativă și antreprenoriat**
 - **Sensibilizare și exprimare culturală**
-

Manualul școlar

- Document curricular oficial care concretizează programa unui obiect de învățământ pentru o anumită clasă, tratând temele pe capitole, subcapitole, lecții etc.
 - Pentru cadrul didactic, manualul este un instrument de lucru orientativ, un ghid în proiectarea și realizarea activităților didactice.
 - Pentru elevi manualul este un instrument de informare și de lucru.
-

Funcții ale manualelor școlare

A. Funcțiile care se referă la elev:

1. Funcția de transmitere a cunoștințelor

2. Funcția de dezvoltare a capacităților - ansamblul de activități exersate, fie ele **cognitive** (a compara, a aranja în serii, a sintetiza...), psihomotoare (a mișca, a împinge...) sau socio-afective (a aprecia, a respecta...). Exemple de capacități cognitive:

- a spune același lucru cu alte cuvinte (a reformula)
 - a ilustra prin exemple și contra-exemple diferite (dar corecte)
 - a distinge în situația dată informațiile și relațiile esențiale, pe cele accesorii (secundare) și pe cele parazite (în plus)
 - a rezuma un mesaj într-o manieră succintă și precisă
 - a prezenta o sinteză orală structurată
-

Funcții ale manualelor școlare

- 3. Funcția de consolidare a achizițiilor** - după ce s-a învățat o cunoștință (*savoir*) sau o aptitudine (*savoir-faire*), este necesară exersarea în diferite situații pentru a-i asigura o oarecare stabilitate (a o consolida).
 - 4. Funcția de evaluare a achizițiilor**, nu doar o evaluare de tip certificativ, ci, mai ales, de tip formativ (analiza erorilor).
 - 5. Funcția de sprijin pentru integrarea achizițiilor** - utilizarea achizițiilor școlare în situații diferite.
 - 6. Funcția de referință** - organizarea informației.
 - 7. Funcția de educație socială și culturală** - achiziții legate de comportament, de relațiile cu alții, de viața în societate în general.
-

Funcții ale manualelor școlare

B. Funcțiile care se referă la profesor:

- 1. Funcția de informare științifică și generală**
 - 2. Funcția de formare pedagogică ce ține de disciplină – exprimă evoluția permanentă a didacticii disciplinelor.**
 - 3. Funcția de sprijin în învățarea și organizarea lecțiilor**
 - 4. Funcția de sprijin în evaluarea achizițiilor**
-

Cerințe în elaborarea manualelor școlare

- Științifice:** corectitudinea, coerența, abordarea interdisciplinară a conținuturilor disciplinelor de studiu.
- Psihopedagogice:** accesibilitatea limbajului și sistematizarea conținuturilor, asigurarea activismului elevilor, promovarea activităților independente, stimularea imaginației elevilor, a gândirii creatoare, a învățării prin descoperire, probe de evaluare și autoevaluare etc.
- Igienico-estetice:** lizibilitatea textului, formatul manualului, calitatea hârtiei și a cernelii, ilustrații, colorit, designul copertelor.
- Economice,** privind costurile.

Modalități de organizare a conținuturilor

- Abordarea interdisciplinară:** dezvoltarea unui sistem de cunoștințe aflate la intersecția mai multor domenii de cunoaștere.
 - Organizarea modulară:** eliminarea barierelor artificiale dintre cicluri și niveluri de învățământ ca și dintre educația formală și cea informală.
 - Predarea integrată:** sintetizarea și organizarea didactică a conținuturilor din domenii diferite ale cunoașterii, astfel încât să se asigure achiziția de către elevi a unei imagini coerente, unitare despre lumea reală.
-

Organizarea conținutului învățământului

- Monodisciplinaritate** - formă tradițională; discipline predate relativ independent.
 - Multidisciplinaritate** - formă mai puțin evoluată a transferurilor disciplinare; juxtapunerea unor cunoștințe din mai multe domenii.
 - Pluridisciplinaritate** - punctul de plecare este o temă, o problemă abordată din mai multe discipline, cu metodologii specifice.
 - Transdisciplinaritate** - formă de întrepătrundere a mai multor discipline și de coordonare a cercetărilor, conducând la apariția unui nou areal de cunoaștere.
-

Aplicație

- **Analizați un manual școlar prin prisma următoarelor cerințe:**
 - **Date de identitate ale manualului:** domeniul de referință, autor/i, editura, an de apariție, destinatari (filieră, profil, specializare, an de studiu) etc;
 - **Criterii științifice:** corectitudinea informațiilor, abordarea interdisciplinară a temelor, etc.
 - **Criterii pedagogice:** accesibilitatea limbajului, sistematizarea conținuturilor, asigurarea activizării elevilor prin sarcini de lucru diversificate, teme, exerciții, întrebări, stimularea imaginației elevilor, a gândirii creatoare, a învățării prin descoperire, probe de evaluare sau autoevaluare etc.
 - **Criterii igienice și estetice:** lizibilitatea textului, formatul manualului, calitatea hârtiei și a cernelii, ilustrații, colorit, la designul copertelor etc.
-